

Нікола С. О.
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*
Рахімі А. М.
*студентка
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ У СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНСКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Динамічні темпи розвитку технологій безумовно впливають на кожную сферу нашого буття. Особливого впливу зазнає сфера фінансів, яка поступово переходить у цифровий формат, що супроводжується виникненням нових платіжних інструментів: електронних грошей та криптовалюти.

Криптовалюта – це віртуальна валюта, захищена специфічними криптографічними методами, емісія та обслуговування транзакцій якої забезпечується децентралізованою глобальною комп'ютерною мережею [2]. Видобувати її (або майнити) в цій мережі може кожен, хто розуміється в IT технологіях. Серед приблизно 1600 існуючих на сьогодні криптовалют Bitcoin займає 68,48% відсотків ринку [3], а його максимальна ціна станом на 21.02.2021 становила 58 тисяч доларів США. За прогнозами спеціалістів у 2033 році емісія Bitcoin досягне максимальної позначки у 21 мільйона.

Основними передумовами виникнення такого феномену як криптовалюта є глобалізація економіки та інтенсивний розвиток грошового ринку, що спростовує соціально-економічні кордони між державами та створює єдиний віртуальний економічний простір, що виключає участь посередників у вигляді фінансових інститутів. Таким чином, операції з криптовалютою відрізняються підвищеною швидкістю та зменшеною комісією.

Незважаючи на всі переваги криптовалют, більшість країн ставляться до неї з певним побоюванням. Основною небезпекою цього феномену є анонімність учасників операцій, що надає можливості для відмивання «брудних грошей», фінансування тероризму та ухилення від податків. Через це сформувалося неоднозначне ставлення до криптовалюти серед різних країн. Наприклад, Південна Корея визнає її віртуальним активом, Німеччина – платіжним засобом, а Канада – неоподаткованим активом [1].

Тобто, можна дійти висновку, що при законодавчому закріпленні статусу криптовалюти, наведеному раніше, встановлюється також і можливість внесення цього майна або активу до статутного капіталу

підприємства. Вперше така практика була зареєстрована ще в Італії у 2015 році. Томасу Бертані вдалося вкласти у свій статутний капітал 45 біткойнів, оскільки, відповідно до італійського Цивільного кодексу, будь-які активи, які мають економічну цінність, вважаються капіталом [1].

В Україні практику внесення криптовалюти до статутного капіталу започаткувала юридична компанія Axon Partners ще у 2016 році. Відповідно до статті 177 Цивільного кодексу України (ЦКУ), серед об'єктів цивільних прав виділяють інформацію і інші матеріальні і нематеріальні блага. Назар Поливка, один із партнерів компанії, зазначає: «За своєю технологічною природою біткойн – це сукупність інформації. Адже в його основі лежить блокчейн – зашифрований масив даних про всі операції, які були проведені в розподіленій мережі за весь час її існування» [1]. Відповідно до прийнятого Верховною Радою України 2 грудня 2020 року проекту «Закону про віртуальні активи» (№ 3637), криптовалюта прирівнюється до нематеріального блага, що також не суперечить статті 177 ЦКУ.

Проте українські підприємства не поспішають інвестувати в криптовалюту та вносити його до статутного капіталу, через невизначене ставлення державних органів до неї. НБУ у листі від 08.12.2014 року № 29-208/72889 прирівнює біткойн до грошового сурогату (обіг якого забороняється відповідно до частини 2-ї статті 32 Закону України «Про Національний банк України»), а у 2017 році Яків Смолій, голова правління НБУ, заявив, що криптовалюту не можна назвати ні валютою ні грошовим сурогатом, а її майнінг не є порушенням законодавства [1]. На сьогоднішній день, «Закон про віртуальні активи» надає лише узагальнюючу інформацію та дозвіл на операції з криптовалютою, але не визначає чіткі механізми та правила щодо їх використання. Більш детальні рекомендації у сфері обігу, фінансового моніторингу та оподаткування криптовалюти доведеться ще запровадити.

Незважаючи на невдачу політику держави щодо криптовалюти протягом останніх 6 років, це не заважило Україні зайняти першу сходинку в «Глобальному рейтингу прийняття криптовалют», складеному американською компанією Chainalysis [5]. Голова підкомітету з питань антикорупційної політики у сфері цифрових інновацій та публічних даних Олексій Жмеренецький каже: «Експерти оцінюють об'єм транзакцій в Україні з віртуальними активами близько \$150–200 млн в день, а капіталізація – складає більше \$2 млрд, але на жаль вся галузь знаходиться в тіні» [4].

Отже, можна зробити висновок, що введення криптовалюти до статутного капіталу підприємства можливо і не заперечується законом, проте, на сьогоднішній день, підприємства не вбачають стабільності у

використанні даного активу. Для подолання сформованої ситуації та модернізації української економіки в сучасному глобалізованому світі першочерговою метою уряду є запровадження відповідних нормативно-правових актів. Саме ці дії забезпечать для юридичних осіб чітке розуміння значення криптовалюти, порядок її оподаткування, бухгалтерського обліку та використання в обігу. Більше того, підтримка з боку уряду створить сприятливі інвестиційні можливості для великих іноземних бірж з продажу віртуальної валюти. Враховуючи сьогоднішні темпи розвитку ринку криптовалюти, потрібно пришвидшити роботу законодавчих гілок влади, що сприятиме збагаченню державного бюджету. Отже, лише за наявності чітко сформованої стратегії, держава здатна закріпити стійке положення віртуальної валюти в очах населення та збільшити її частку у статутному капіталі підприємств.

Література:

1. Волошина Г.О. Криптовалюта як вклад до статутного капіталу господарського товариства: виклики та зарубіжний досвід. *Молодий вчений*. 2018. № 12 (64). С. 490–493.
2. Мандрик В.О., Мороз В.П. Законодавче регулювання обігу криптовалюти в Україні, проблеми та перспективи їх розвитку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. Т. 29. № 4. С. 67–71.
3. Ніколас М., Голубов О. Зростання курсу Bitcoin: чи лусне «криптовалютна бульбашка». 2021. URL: <https://www.dw.com/uk/zrostannia-kursu-bitcoin-chy-lusne-kryptovaliutna-bulbashka/a-56224343>.
4. Рада в первом чтении поддержала легализацию виртуальных валют. *Экономическая правда*. 2020. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2020/12/2/668742>.
5. The 2020 Global Crypto Adoption Index: Cryptocurrency Is A Global Phenomenon. September 8, 2020. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2020-global-cryptocurrency-adoption-index-2020>.
6. Nikola S.O. Impact of the global economic crisis on the cryptocurrency market / Nikola S. O., Husiev A. O. // The modern trends in the development of business social responsibility: IV International scientific conference (June 26th, 2020. Lisbon, Portugal). Riga, Latvia: "Publishing House "Baltija Publishing", 2020. Pp. 96–99.